

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สาเหตุของความเชื่อเรื่องพันธุ์ไม้มงคลและอวมงคลของคนไทยในปัจจุบัน (2) อิทธิพลของความเชื่อเรื่องพันธุ์ไม้มงคลและอวมงคลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนไทย (3) การเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องพันธุ์ไม้มงคลและอวมงคลของคนไทยในสังคมปัจจุบัน โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ จากแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้จำหน่ายต้นไม้และผู้ซื้อต้นไม้ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้มงคลและอวมงคล จำนวน 5 ราย

ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุของความเชื่อเรื่องพันธุ์ไม้มงคลและอวมงคลของคนไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดจาก ค่านิยมของบุคคลในสังคม มีที่มาคือความเชื่อเรื่องโชคลางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นค่านิยมพื้นฐานของสังคมไทยมานาน นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ได้รับความเชื่อเรื่องไม้มงคลและอวมงคลมาจากการสั่งสอนของครอบครัวและให้ความสำคัญว่าต้นไม้ใดเป็นไม้มงคลหรืออวมงคลโดยใช้เหตุผล 2 อย่าง คือความเชื่อของชื่อต้นไม้ว่าเป็นหรือไม่เป็นมงคลและลักษณะทางวิทยาศาสตร์ ส่วนในด้านอิทธิพลของความเชื่อเรื่องพันธุ์ไม้มงคลและอวมงคลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของคนไทย ส่วนใหญ่เห็นว่า การเลือกต้นไม้เพื่อปลูกในบริเวณบ้าน ถ้าผู้ปลูกมีความเชื่อโชคลางจะเลือกจากชื่อเป็นมงคล ทำให้ตนเองและครอบครัวเจริญรุ่งเรือง ถ้าชื่อไม่เป็นมงคล ไม่นำมาปลูกในบ้าน หรือคำนึงถึงขนาดของต้นไม้ว่าเหมาะสมกับพื้นที่บ้าน ซึ่งอิทธิพลของความเชื่อเรื่องไม้มงคลและอวมงคล ก็ยังส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกปลูกต้นไม้ของคนไทย การเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องพันธุ์ไม้มงคลและอวมงคล ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ในปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ความเชื่อเรื่องต้นไม้เปลี่ยนแปลงไปบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากกระแสความนิยมของสังคม ซึ่งเกิดจากการสร้างกระแสของผู้จำหน่ายต้นไม้ ตลอดจนการพัฒนาทางการศึกษา ที่เกิดจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม คือสิ่งที่ทำให้ความเชื่อเรื่องต้นไม้เปลี่ยนแปลง

This thesis deals with (1) the causes of the belief of contemporary Thai people in auspicious and inauspicious plants; (2) the influences of belief in auspicious and inauspicious plants in regard to the Thai way of life; and (3) changes in beliefs in auspicious and inauspicious plants in contemporary Thai society.

The quantitative part of the study is based on interviews of the members of a population of 120 plant sellers and plant buyers in the Bangkok Metropolitan area. The qualitative portion is based on interviews with five

people who have special knowledge concerning auspicious and inauspicious plants.

The findings indicate that beliefs concerning auspicious and inauspicious plants are closely connected with superstitious beliefs and beliefs in supernatural beings long current in Thai society. In addition, most of the interviewees have gained knowledge regarding auspicious and inauspicious plants from being taught by their families.

The differentiation between auspicious plants and inauspicious ones depends, first, on two factors: the names of the plants and the physical characteristics of the plants i.e., the size of the tree trunk, its sap and its projections (such as thorns). However, these are scientific reasons.

In regard to the influence of beliefs regarding auspicious and inauspicious plants vis-à-vis the Thai way of life, it was found that the selection of plants to grow in the household area depended on the beliefs of the persons growing those trees. If the persons hold superstitious beliefs, they select auspicious plants in order to make themselves and their families thrive. If the names of the plants are not auspicious, they will not allow them to grow on the household grounds. Sometimes, they take into consideration the size of the trees, as well as whether they are appropriate for the household area or not. The belief in auspicious and inauspicious plants affects decisions by Thais to grow specific plants. In regard to changes in beliefs concerning auspicious and inauspicious plants, most people found that Thais had changed.

Concomitantly with changes in society, such beliefs have also changed appreciably. In part, this is due to the promotion of certain plants by plant sellers, thereby enhancing their popularity. The development of education in response to the spread of western culture is an additional element making for changed beliefs concerning plants.